

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Helyben egy negyedévre . . . 1.20 P.
Vidéken egy negyedévre . . . 1.70 P.
PÉLDANYONKÉNT 10 FILLÉR.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
MÜLLER KÁROLY

Főszerkesztő:
Dr SIMA ISTVÁN

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
I. ker. Deák F.-u. 13. Telefon: 109.
Postatakarékpénztári csekkzámla: 52.666.

TESSEDIK SAMUEL SZÜLETÉSÉNEK 200. ÉVÉBEN

Óriási, lelkes tömeg a MÉP vasárnapi nagygyűlésén

Magyarországon a parasztság nélkül politikát csinálni nem lehet és nem szabad — mondotta Beliczey főispán — Bárczay János: Magyar gazdának a magyar földön túl életlehetősége nincs — Várady: Nagy anyagi áldozat mellett kisebb lesz a véradónk

Szarvas város választópolgársága lázas izgalommal, ritkán tapasztalt hatalmas lelkesedéssel készült a február hó 8-ra meghirdetett MÉP nagyválasztmányi ülésre; már a kora délelőtti órákban óriási tömeg hullámozott a nagyutcán, hogy aztán a gyűlés megkezdése előtt szüntőlég megtöltse a Vigadó nagytermét, s tanúja legyen azoknak a fontos politikai megnyilatkozásoknak, amelyek a körútjukat folytató vármegyei képviselők, különösen azonban Bárczay János földművelésügyi államtitkár felszólalása során elhangzottak. A gyűlésen ott láttuk társadalmunk valamennyi rétegét, s különösen örövendetes nagy számban a parasztságot, mint amely társadalmi rétegnek elsősorban ünnepe lett ez a vasárnapi képviselőgyűlés.

Szarvasra érkezés után az államtitkár, a főispán és a vendég-képviselő dr. Ugrin László, járásunk közszeretiben álló főszolgabírájának villásreggelijén vettek részt, amelynek során az államtitkár előtt Humyadvány József m. kir. őrnagy, járási levante-parancsnok jelentkezett; a MÉP nevében Beliczey Géza MÉP kerületi elnök, a község nevében pedig vitéz Biki-Nagy Imre főjegyző mondott üdvözlő beszédet. Ezután az államtitkár és kísérete a kivonult levante, diákok és gazdászok sorfala között a Vigadóba vonult. A Gazdakör udvarán vitéz Tepliczky János, a Gazdakör elnöke, MÉP-társelnök üdvözölte Szarvas gazdatársadalma nevében a vendégeket és emelkedett szavai után két kedves, szép gazdálány virágcsokorral kedveskedett a vendégeknek. A Vigadó hatalmas dísztermébe bevonuló államtitkár és főispán hangos éljenzéssel fogadta a termet zsúfolásig megtöltő lelkes tömeg. A lobogóktól díszesen feldíszített terem közönsége percekig ünnepelte a vendégeket, a vendég-képviselőket és a kerület országgyűlési képviselőjét, dr. vitéz Zerinváry Szilárdot.

A nagyválasztmányi ülés dr. Medvegy György pártvezető üdvözlő szavaival kezdődött, majd a Hiszekegy elmondása után a Magyar Nlet Párt nevében örömeinek adott kifejezést,

hogy a Tessedik szelleméhez méltó együttes munkában dolgozó szarvasi szervezet itt üdvözölheti a földművelésügyi államtitkár és a főispánt. Ezután felkérte a főispánt megnyitó beszédének elmondására.

Baiczai Beliczey Miklós főispán, a MÉP megyei elnöke szeretettel és meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és köszönetet mondott a szarvasi kisgazdáknak, hogy megértették az idők szavát, hogy eljöttek ebbe a táborba, amely nem nélkülözhetette a kisgazdatársadalom tömegeit sem, mert — mondotta — Magyarországon a kisgazdatársadalom, a parasztság nélkül politizálni nem lehet és nem szabad. Oszályuralomnak, kaszttrendszernek, kiváltságos jogoknak ebben az országban éppen úgy, mint sehol a földtekén letjogosultsága nincs. Egyik társadalmi osztályt sem szabad feláldozni a másik kedvéért. A nép, a nemzet mi vagyunk így együtt, és az egyenlő elbánás elve az igazságon alapszik és az igazság azt kívánja, hogy ott segítsünk, ahol legjobban kell. Az igazságosság az emberségen alapul.

Ezután a kommunizmus veszélyére hívta fel a figyelmet és ecsetelte azokat a borzalmakat, amiket az orosz népnek el kell szenvednie. A magyar népnek becsületbeli kötelességévé vált, hogy vállalja a küzdelmet a kommunizmus ellen az emberi jogokért és népünk boldogulásáért. Még egy irriant nem bírna ki ez a nemzet. Ki a mi ellenségünk? (Közbeszólások: A zsidók!) Úgy van! A keresztyén civilizáció ellen támadó álnok kommunizmus. Mindezeket le kell győzni a s z e b b magyar jövőért! Szarvas hatalmas összefogása, a politikai egység, a megértés, a bajok és okozók együttes felismerése biztosítja azt az erőt, amely szükséges a belső front diadalmas erejéhez.

A nagy tetszéssel fogadott és a hallgatóság lelkében mély hatást elért beszéd után Bárczay János emelkedett szólásra, a hallgatóság ünneplése közben.

Az államtitkár meghatódottan mondott köszönetet a megértő szeretetért, amely abban a pillanatban elérte őt, amikor a

község határába érkezett. Hangoztatta, hogy a keresetlen, egyszerű és magyaros fogadtatás a legszebb kifejezője volt annak az összhangnak, amelyben a vármegye, a járás és a község összecsendül. Nem mint idegen jött ide, mert a kerület országgyűlési képviselőjének, dr. vitéz Zerinváry Szilárdnak lángszívű és a szarvasiakért annyit dolgozó lelkéből és szeretetéből megismerte már a községet és jó népet. Ezután a gazdatársadalom munkájáról és kötelességteljesítéséről beszélt; megállapította, hogy a magyar gazdának a magyar földön túl nincs életlehetősége.

A mai időket minden magyarnak át kell éreznie — mondotta. — Amely nemzet ma széthúz, pártoskodik, az szétesik. Ellenségeink már olyan tervvel is előálltak, hogy kitelepítik ezeréves hazájából a magyarságot olyan földre, ahol megélni nem lehet. (Közbeszólások: Ki a zsidókkal!) Ez az élet-halálharc már 1912-ben a Balkán háborújával kezdődött és harminc éven át tart. Itt életről és halálról van szó. Itt nem lehet megegyezni ötven százalékra. Lenni, vagy nem lenni. A világnézetek harcának ki kellett törnie és ebben a harcban a fegyverek ropogása csak eszköz, sokkal mélyebb gazdasági okok vannak a hátterben. Nagyon helyesen mondotta a közönség köréből valaki, hogy a zsidók az okozói ennek a harcnak. A zsidóság fagyöngy, amely csak a fa veréből tudja életét fenntartani, nem összefogó, de bomlasztó elem és ha végignéznünk ebben a világban és gondterhes magyar arcokat látunk, láthatjuk a zsidók leki-csinylő mosolyát is, akik nem tudnak és nem is akarnak tudomást venni arról, hogy ez a nép élet-halálharcát vívja és nem tud közösséget vállalni véle. De erre nem is várunk és ebből nem is kérünk. Ezután az elmúlt világháborúra vetett visszapillantást. Valami nyugtalanság vett erőt a lelkeken a háború vége felé és a zsidóság által szított nyugtalanság csúf forradalmakban robbant ki. Akkor nem láttunk felakasztva egy zsidót sem, de magyar gatyás parasztot sokat, és a zsidók az ellenségre kacsingat-

tak. (Valaki: Most is!) Ezt még egyszer nem fogják megcsinálni, ezt a harcot mi fogjuk megnyerni. Amikor Szegeden egy vitéz magyar ember (a közönség itt telállva, percekig ünnepelte Magyarország kormányzóját) kibontotta a keresztyén Magyarország lobogóját, évekkal megelőzte minden más nemzet nemzeti megmozdulását. És amikor bevonult Budapestre a keresztyén nemzeti gondolat, a világ zsidósága bojkott alá vette a magyar ipartermékeit. Ezután a zsidó uralom alatt felfegyverzett orosz kommunizmusról beszélt és megrendítő szavakkal ecsetelte azt a veszedelmet, amely fenyegette nemcsak hazánkat, de egész Európát. Nagy szövetségeseinknek köszönhető, hogy az ellenség másfélezer kilométerre lett visszavetve, amiben nagy része van a dicső magyar honvédségnek is.

Ezután a teendőket írta elő. A szarvasi keresztyén magyarság összefogása példaként áll az ország előtt és ez az összefogás csak áldásos gyümölcsöket teremthet. Kétszáz évvel ezelőtt Tessedik Sámuel álmodott itt, Szarvason azokról a tervekről, amiket a magyar földművelésügyi kormányzat most valósít meg a milliárdos beruházási programmal kapcsolatban. Tessedik iskolája a gazdatársadalom előrehaladását szolgálja. A magyar gazdának meg kell tanulnia mindazt, ami a több- és jobbtermeléssel kapcsolatos — mondotta.

— A magyar földnek 15—20 mázsás termést kell adnia és az állandó tanulás, a belső front munkája, a zavartalan gazdasági élet nemcsak hazafias, de honvédelmi kötelesség is. Lehet gyáva katona, de lehet gyáva civil is. Mindkettő hazaáruló, ha nem teljesíti kötelességét! Nem azt kell kérdezni itt, hogy ki kicsoda, hanem azt kell látni, hogy ki hogyan szolgálja a hazáját. Bűnösök mindig vannak és mindig lesznek emberi tévedések is. Meg kell nézni mindig, hogy a mulasztások emberi gyengeségből, vagy rosszakaratsból támadnak-e. A számonkérés ideje még nem jött el, de el fog jönni. A harmincéves háborúnak vége felé közeledünk és ezt meg

TINTENKULI ÜHEGYŰ ÖLTÖTOLL

ismét kapható a
MÜLLER
könyvkeresk.-ben

fogjuk nyerni. Ebbe bele kell nyugodnia mindenkinek, akár tetszik, akár nem. És le fogunk számolni azokkal, akik titokban most is ellenségeinknek drukkolnak, le fogunk számolni azokkal, akik nem tudtak közösséget vállalni velünk e nehéz időkben.

A nagy tetszést kiváltott szavak után bejelentette, hogy a földművelésügyi miniszter háromszögös segélyt juttatott a Gazdakör részére, majd a gazdaköri székházra kérte Isten áldását, hogy legyen az a gazdatársadalom és minden dolgozó magyar otthona, ahol meghallgatásra találjon a magyar falu kérése, de jajsó soha se hagyja el az épületet.

Bárczay János államtitkár nagyhatású beszéde után meleg ünneplésben részesítette a hatalmas tömeg, majd Csizmadia András mondott közvetlenhangú beszédet a kisgazdatársadalomhoz és közös, megértő munkára buzdította őket. Ezután vitéz Várady László lánglelkű szónoklatban ismertette a mai idők követelményeit, amikor két fronton, a külső és belső fronton dúl a harc. A parlament szociális munkájának ismertetésével a legteljesebb áldozatkészségre hívta fel a magyarságot. Az áldozathozatal eredménye az lesz, hogy a sok gép mellett kevesebb lesz a magyar véradó. Az áldozatot mindenkinek meg kell hoznia, különösen pedig azoknak, akik nem katonáskodnak, mert a munkatáborok lehetnek kényelmetlenek, de nem olyan veszélyesek, mint a gépfegyverállások. A nehéz időkre fel kell készülnie mindenkinek.

Ezután Kresnyák Pál szólalt fel és indítványozta, hogy a földművelésügyi minisztert táviratban üdvözzölje a nagyválasztmányi ülés. Medvegy Miklós, az Ipartestület elnöke indítványára pedig Bárdossy László miniszterelnök, Varga Ferenc nyug. csendőrtiszt helyettes, fakereskedő indítványára pedig vitéz Lukács Béla MÉP orsz. elnök és Bárczay Ferenc MÉP pártvezérhelyettes üdvözlését határozta el.

Figyelmes és megkapó befejezés kapott a diszközgyűlés akkor, amikor vitéz Biki-Nagy Imre községi főjegyző két csinos, magyarruhás leánykával a színpadra lépett és keresetlen, közvetlen és meleg szavakkal Szarvas hazafias lakosságának megbecsülő tiszteletét tolmácsolta Bárczay János államtitkárnak és baiczai Beliczey Miklós főispánnak és átadta Szarvas közönségének értékes ajándékát, két gyönyörű kivj-

Tessedik Sámuel,

a szarvasi evangélikus egyház nagynevű lelkésze nemcsak gyakorlati gazda, elsőrangú tanító és nevelő, hanem író is volt. Tessedik Sámuel 144 munkát írt, ezek legnagyobb része elveszett, de három legértékesebb munkája — hála a jó Istennek — mégis megmaradt. Tessedik összes munkáit német nyelven írta.

A 3 legértékesebb műve: 1. Tessedik Sámuel: Paraszt ember Magyarországon mitsoda és mi lehetne egy jó rendbe szedett falunak rajzolatjával egyetemben. Fordította: Kónyi János, Pécs, 1787. E munkát gróf Széchenyi Ferenc intézkedésére és költségén fordította és kinyomatta Kónyi János. 2. Tessedik Sámuel: Önélet-írása. Német kéziratból fordította: Zsilinszky Mihály, Pest, 1873. Zsilinszky Mihály 1873-ban a szarvasi gimnázium tanára volt. 3. Tessedik Sámuel: Szarvasi nevezetességek, azaz Szarvas mezőváros gazdasági krónikája. Az eredeti német kéziratból fordította dr. Nádor Jenő gimnáziumi igazgató. Eből a „Szarvasi nevezetessé-

gek" című könyvből időnként közlünk szemelvényeket, úgy, ahogy azokat Tessedik Sámuel feljegyezte.

me az első szemelvény: ... 1767. Tessedik Sámuel másodlelkészül Szarvasra hívták. Előbb hét évig nevelő volt Pozsonyban, majd udvari prédikátor a Sréter-uradalomban, a nógrádmegyei Surányban.

20 forintért eladják a régi iskolaépületet Eger Keresztély helybeli kirurgus úrnak. Erről az értelmes falusi kirurgusról (ritka jelenség azon időben) érdekes esetecskét fogunk olvasni az 1787. évnél.

Melian György, az iskola rektora, ki nemcsak az iskolai tudományokban (tisztársam volt a pozsonyi iskolánál), de a keleti nyelvekben is jártas férfiú volt, a tanításért s a fatorony órájának felállításáért kézpénzben 20, ostyasütésért 12 forintot kapott, s némi más mellékjövödelmeket.

A termények árai ebben az évben a következők voltak: A búza pozsonyi mérője 30—34—36 kr. Az árpáé 18—20—21 kr. A zabé 20—24 kr., de alig termeltek. A bor akója 1 frt 8. 12—15 kr. A marhabús fontja 2 kr., a bárányé 1 és fél kr.,

a borjúé 3 kr., a disznóé 3 kr. Egy fiatal borjú 1 frt, egyéves 3—4 frt, kétéves 5—6 frt, hároméves 7—8 frt. Tojás nyáron 20—24, sőt 30 db egy garasért, A csirke párja 3—4 kr. Egy pár csizma 1—2 frt. Egy tehén 10—12—13 frt. Háts vagy kocsis ló 18—20—22 frt. Kanca 12—15 frt. Hízott disznó 7—8—9—10 frt. Bárány 30—45 kr. A munkások napszáma 3—4 garas. Cselédbér 7—8—10—12 frt. A béreseké 12—15—18—20 frt. Egy pár deszka helyben 5—6—7—8 garas. Száz csomónád 1—2 frt. Egy kasza 15—17—18 kr. Száz darab lécszeg 12—15 kr. Egy közönséges kocsi 8—10—12 frt. Egy nehéz ökrökocsi 18—20 frt. Egy közönséges parasztház 10—12—15—20 frt. Jobb parasztház 60—70—100—150, legfeljebb 200 forint.

Megjegyzés. Tejet és túrót nem adtak el, mert azon babona uralkodott, hogy a tehen teje kiapad, ha azt pénzért eladják. Ez az állattenyésztés csökkenését okozta.

Ez évben marhavész dühöngött.

A szülötték száma 327, az elhaltaké 195 volt. Házasságot kötött 53 pár...

Beliczey főispán, közellátási kormánybiztos a vármegye területén betiltotta a piacon kívüli árusítást és vásárlást

Beliczey Miklós főispán, közellátási kormánybiztos a következő rendelkezést adta ki:

„Békés vármegye területén újabban a piaci napokon az úgynevezett piacon kívüli vásárlások oly méreteket öltöttek, amelyek a közellátás érdekeit veszélyeztetik és a piacrendszeti hatóságoknak a fogyasztóközönség érdekében is álló ellenőrző tevékenységét lehetetlenné teszik. Erre tekintettel — az 510—1941. ME rendelet

4. §-ában biztosított jogom alapján — a következőket rendelem el:

1. Élő baromfit és tojást csak a hatóság által kijelölt piactéren szabad árusítani és vásárolni.

2. Piaci, vagy vásári napokon az iparjogositvánnyal rendelkező kereskedők is csak a kijelölt piac (vásár) téren vásárolhatnak és árusíthatnak azzal a korlátozással, hogy a téli hónapokban (okt. 1—márc.

31) reggel 10 óra, egyébként pedig reggel 9 óra előtt vásárolniok tilos.

A piac kijelölt területét a helyi hatóság teszi közhírré.

E hirdetmény rendelkezéseinek megszegése a 201. bgy. 1914. számú vármegyei szabályrendeletbe ütköző kihágást képez és a legszigorúbb büntetés (elzárás) alá esik."

Szarvas község előjárósága a piacteret beosztását lapunk jövőheti számban közli.

Nagyszabású csatornarendszert akar építeni a kormány

Békésmegyei gazdaküldöttség kereste fel Bárczay János államtitkár, árvízvédelmi kormánybiztos

Vasárnap, a szarvasi MÉP-gyűlés után csáki Geist Gyula felsőházi tag, a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület elnökének vezetésével gazdaküldöttség kereste fel Bárczay János m. kir. földművelésügyi államtitkár, árvízvédelmi kormánybiztos. A megye minden részéből összesereglett gazdakból álló küldöttség nevében Geist Gyula dr. üdvözlölte az államtitkár és árvízvédelmi kormánybiztos. Kérte a békésmegyei gazdák és a vármegye egész népe nevében, hogy mint

árvízvédelmi kormánybiztos kövessen el minden lehetőt a belvizek pusztításának megelőzésére. Bárczay János megköszönve az üdvözlő szavakat, hangoztatta, örömmel látja, hogy a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület kebelében a vármegye minden gazdája megtalálja a helyét. Fontosnak tartja ezt azért is, mert maga, mint az Abaujtornai Gazdasági Egyesület volt alelnöke, tisztában van azzal, mennyire nagyjelentőségű munkát végeznek a

magyar gazdatársadalom érdekében a vármegyei gazdasági egyesületek. Bárczay János államtitkár ígéretet tett ezután arra, hogy minden erejével igyekszik megelőzni a belvizek pusztítását. Kijelentette, hogy a kormánynak terve van olyan csatornarendszer megépítésére, amelyik ilyen árvizes esztendőben a vízlevezetés, száraz években pedig az öntözés célját szolgálja majd. A küldöttség örömmel és megnyugvással vette tudomásul az árvízvédelmi kormánybiztos választát.

teltű, szarvasi mesteremberek által készített csikóbőrös kulacsot, melyeket józsi szarvasi kisüsti szilvapálinkával töltöttek meg és két szarvasi motívumoktól színes háziszőttés törülközőt. Mind az államtitkár, mind a főispán meghatódottan mondott köszönetet az értékes meglepetésért és mindenkor ragaszkodásukról biztosították a város lakosságát.

A mindvégig komoly és emelkedett hangulatban lefolyt nagyválasztmányi ülés dr. Medvegy György zárószavaival és a Himnusz eléneklésével ért véget.

Délben az Árpád-szálló emeleti helyiségében zártkörű ebédet vettek részt a vendégek, akiket vitéz Biki-Nagy Imre főjegyző köszöntött, ebéd után pedig dr. Ugrin László járási főszolgabíró költői emelkedett-

ségű beszédben üdvözlölte a megjelenteket. Bárczay János államtitkár és Beliczey Miklós főispán hálás köszönetüket fejezték ki Szarvas vezetőtársadalmának és az egész szarvasi népnek a meleg és szép ünnepekért. Ebéd után a vendégek látogatást tettek dr. vitéz Zerinváry Szilárd országgyűlési képviselőnél, majd Bárczay János a fővárosba utazott.

Hírek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. h. ev. ó-templomban vasárnap délelőtt 8 órakor tót, délelőtt 10 órakor magyar, az újtemplomban d. e. 8 órakor tót istentisztelet van.

Istentiszteletek a szarvasi róm. kat. templomban: vasárnap és ünnepnap fél 9 órakor diákmissze, fél 10 órakor csendes mise, fél 11 órakor szentbeszéd, nagymise. D. u. 4 ó. ájtatosság-Köznapokon szentmise 8 ó.

Szarvason református istentiszteletet tartanak vasárnap délelőtt 10 órától az Árvaház dísztermében.

— **Beliczey főispán nyári látogatása a szarvasi járásban.** A vasárnapi szarvasi járásbeli képviselőjárás alkalmával baiczai Beliczey Miklós, vármegyénk nagy népszerűségű főispánja Békésszentandrásra kötelező ígéretet tett arra nézve, hogy a nyári aratási, ill. cséplési munkálatok idején Darók József gazdasági titkár kíséretében látogatást tesz Békésszentandrás, természetesen Szarvason is. A főispán emez elhatározása már az új stílusú országvezetés folyománya, de élénk írenyt vett a vármegye vezetőjének lelkületére, lelkiismeretes, gondos, nagy körültekintésű, jószándékú kötelezősére az irányban, hogy a vármegye ügyeit valamennyi vonatkozásban a közvetlen tapasztalatokkal bővült rátermettséggel óhajtja intézni.

— **Orvosi híradás.** Dr. Simkovic György orvos és fogorvos rendeléseit IV. ker. Luther-utca 236 szám alatt megkezdte. 660

— **MÉP választmányi ülés Békésszentandrás.** Békés vármegye MÉP képviselői a szarvasi óriási hatású választmányi ülés után a főispán vezetésével Szentandrás községbe látogattak el, ahol résztvettek az ottani MÉP-tagozat nagyválasztmányi ülésén. A gyűlést a Kisgazdakör helyiségében rendezték meg délután 3 órai kezdettel. Az érkezett vendégeket a kör bejáratánál Bagi István a közszé főjegyzője köszöntötte magyaros vendégszeretettel, az ülésteremben pedig Lőrinc Gyula, a békésszentandrás MÉP elnöke üdvözölte a főispánnal az élen megjelent képviselőket s az ülést közvetlen hangú beszéddel megnyitotta. Csizmadia András vármegyei képviselő beszélt elsőnek a töle megszokott hangnemben s lelkes szeretettel intette gazdatársait a józan, fokozottabb gondnal, nagyobb akarással végzendő hazafias munkálkodásra. Dr. Máthé Imre gyulai képviselő felszólalásában meggyőző erővel mutatta be a bolsevizmus pusztító hatását s óva intette a magyar társadalmat attól, hogy a tetszetős mázban közeledő méltelynek bármily kis mértékben is hitelt adjon. Torkos Béla dr. az orosháziak képviselője mondott még nagyhatású beszédet különösképpen a külpolitikáról, a közellátási problémákról és a belső rend mindenáron való biztosításának szükségességéről foglalkozván abban. Befejezésül baiczai Be-

liczey Miklós főispán szólott a békésszentandrásiakhoz, meleg szeretettel köszönvén meg a tapasztalt szives magyaros vendéglátást. Gyűlés után a kör vezetősége uzsonnán látta vendégül a megjelenteket, akik kellemes hangulatban jó pár órát beszélgettek el a büszköltekkel nagyrészt helyi problémákról.

— **Adományok a Tessedik-szoborra.** A Magyar Nemzeti Bank 2000, a Hangya 1000, Szarvas nagyközség 1000 és Gazdalfjak önképzőkörre pedig 50 pengőt adományozott a szobor-alapra. Örömmel közöljük, hogy a szarvasi egyház-község és a Szarvasi Öregdiákok Szövetségében alakított Tessedik Sámuel-szoborbizottság az ev. egyházakhoz felhívással fordultak, hogy támogassák adományaikkal azt a nemes munkát, mely a jubileum évében — 1942 — Tessedik Sámuelnek szobrot kíván állítani Szarvason.

— **Képviselőtestületi ülés.** A szarvasi evangélikus egyház-község képviselőtestülete febr. 6-án igen látogatott ülést tartott. Az ülés lefolyását a következőkben ismertetjük. Az ülésen Kello Gusztáv ig. lelkész és Borgulya István másodfelügyelő elnökölték. A tárgysorozat tárgyalása előtt Kello Gusztáv ig. lelkész rövid megható beszéd kíséretében leleplezte Tessedik Sámuel arcképét. A képviselőtestület tagjai felállással tisztelegtek az egykor félreismert és elfelejtett Tessedik Sámuel emlékére előtt. Az ülés az egyetemes közgyűlés határozata alapján meghosszabbította a presbitérium, képviselőtestület, a választott tisztviselő és a bizottságok működését, illetve megbízatását bizonytalan időre. Az egyházi törvények rendelkezései szerint egyhangú határozattal képviselőtestületi tagokul meghívta az alábbi egyházi tagokat: vitéz dr. Zerinváry Szilárd, Borgulya Pál, Dauda Mihály, Kachelmann Curt, Selmeczy Géza és Valkovszky Márton. Az egyházi ügyészi tisztet 6 évi megbízatással Csicsely Mihály dr. ügyvédre ruházta. Több kisebb bejelentések tudomásul vétele után az ülés véget ért.

— **Németnyelvi tanfolyam.** A müncheni Német Akadémia és a budapesti Német Tudományos Intézet támogatásával működő német nyelvi tanfolyamok ismét megindulnak Szarvason február hó 20-án az iparostanonciskolában. A tanfolyam 3 hónapos heti 2 órában. Tandíj nincs. Beiratási díj 6 pengő. Külön tanfolyam kezdők és haladók részére. Érdeklődni és jelentkezni lehet február 18-ig kedden és pénteken este 6-7-ig az iparostanonciskolában és naponként a délelőtti órákban a gimnáziumban Korim Kálmán gimnáziumi tanárnál. A tanfolyam befejezésekor a szorgalmas hallgatók jutalomkönyvben részesülnek és ösztöndíjat is nyerhetnek.

— **Felülfűzések.** A Szarvasi Gazdalfjak Önképzőkörének e hó 7-én megtartott táncmulatásán felülfűzettek: Gaál Ferenc 5 P-t, Müller Károly 5 P-t.

Február 11-től az egész országban húsz deka a napi kenyérfejadag

A közellátási miniszter hivatalos lap szerda reggeli számában kiadott rendeletével módosította a liszt-, a kenyér- és a sütőipari termékek arányos elosztásáról szóló rendelkezéseket. A rendelet értelmében a hatósági jegy ellenében kiszolgáltatható fejadag az ország egész területén kenyérből február 11-étől kezdve naponként és személyenként 20 deka gramm. Vendéglátóipari üzemen 5 deka kenyéret lehet kiszolgáltatni. A nehéz testi munkások részére megállapított napi kenyérpótefejadag változatlan marad.

További módosítás az, hogy ha a közellátási kormánybiztos

engedélye alapján a kenyérfejadagot kenyérlisztben szolgáltatják ki, a kenyérliszt fejadagja március 1-től kezdve havonként és személyenként 4 kilogramm, de a munkások havi pótefejadagja itt is változatlan.

A finomliszt- és kenyérjegyek február 10-ig érvényes beváltott kenyérszelvényeivel a sütőiparosok, valamint az eddig beváltott kenyérjegyekkel a legkésőbb február 13-ig kötelesek a községi előjárásnál elszámolni.

A február 10-e után érvényes kenyérszelvényeket és kenyérváltójegyeket az elszámolásnál 20 deka, illetve 5 deka mennyiségben kell számlásba venni.

— **Farsangi est.** A Szarvasi Dalkar f. évi február hó 17-én, kedden este fél 8 órától az Iparos Körben rendezte meg hagyományos farsangi estjét, változatos műsorral, melyre a dalkar pártolóit ezúton is tisztelettel meghívja az Elnökség.

— **Háromhavi fogház lopásért.** Gere Lajos öcsödi lakos állott vádlottként a szarvasi járás büntető bírójára, dr. Molnár János előtt f. hó 10-én. Azzal vádolták, hogy az öcsödi levante egyesület részére eszközölt gyűjtés alkalmával csalást követett el azzal, hogy a levante egyesület céljaira a lakosság által adott adományokat összegükben meghamisította akként, hogy az 1 - P-s adományokat 10 filléres adományokra javította ki s az így előállított feleslegeket a saját céljaira használta fel, azonkívül azonban az öcsödi gazdaságban több ízben keztyűt és sálát is elemelt. A bíróság a tanuallomások és beismerés alapján bűnösnek mondotta ki Gerét a vádbeli cselekményekben s ezért jogerősen 3 havi fogházra ítélte.

— **Álarcos- és jelmez-estély.** A Szarvasi Iparosifjak Önképzőkörre álarcos-és jelmezestélyt rendez f. hó 15-én, vasárnap este 9 órai kezdettel az Árpád-szálló dísztermében, melyre nagyszámú jelmez vonul fel, a legszebb pedig igen értékes ajándékkal lesz jutalmazva. A mókás jelmezű estélyre mindenkint szeretettel hív meg a Rendezőség. Tekintettel a nagy érdeklődésre, jegyek elővételben Darida Pál fűszerkereskedésében szerezhetők be. 654

— **Meghívó.** A Légoltalmi Liga Szarvasi Csoportja 1942. évi február hó 22-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a község-háza tanácstermében tartandó rendes közgyűlésére a Csoport pártoló és rendes tagjait, valamint az érdeklődőket tisztelettel meghívja az Elnökség. Tárgysorozat: 1. Megnyitó. 2. Évi jelentés, az elnöki tanács jegyzőkönyvének ismertetése kapcsán. 3. Az előző évi zárszámadás és f. évi költségelőirányzat letárgyalása a számvizsgáló bizottság jelentése kapcsán. 4. Megüresedett tisztségek betöltése. 5. Felszólalások, indítványok. 6. Berekesztés.

— **Jól sikerült a csabacsüdi MÉP. gyűlés is.** Vasárnap délután 6 órakor látogattak el a vármegyei körúton lévő megyei MÉP. képviselő Csabacsüd községbe, ahol a Polgári Körben megtartott nagyválasztmányi ülésen csaknem valamennyien felszóltak ismertetőn a jelen legaktuálisabb bel- és külpolitikai történéseket. Megérkezéskor Gergely István főjegyző üdvözölte a vendégeket, majd a teremben Chován József, a helyi MÉP elnöke köszöntvén őket, s felkérte a képviselőket a beszámoló megtartására. Torkos Béla dr. szölt itt elsőnek a néphez s nagyjában a külpolitikáról és a ma annyira időszerű közellátási problémákról. Utána Máthé Imre dr. gyulai képviselő beszélt a bolsevizmusról, majd Csizmadia András az általános belpolitikai kérdésekről. Ezt követően a főispán szónokolt mintegy összefoglalás adván a felszólalók beszédeinek, majd Chován József reflektált az elhangzottakra talpraesetten. A lelkes hangulatú nagyválasztmányi ülés a Himnus elének-lésével ért véget.

— **Ítélet több árdragítási ügyben.** Február hó 3-án ismét tárgyalást tartott a gyulai kir. törvényszék uzsorabíróságának egyes bírójára dr. Molnár János kir. járásbíró Szarvason s az alábbi ítéletet hozta: Liska Mihályné kondorosi lakost, mert a vaját a megengedettnél jóval magasabb áron árusította 300— P-re ítélte, az árúját elkoboztatta s egy évre kitiltotta a szarvasi piacokról. Özv. Pribelszki Jánosné szarvasi kocsmáros, mert a vizeszemlyét 8—10 filléres felárral árusította, 300 P-re ítéltek. Fenti ítéletek mind jogerősek.

— **Pórujárta a kuruzsló cigány-asszony.** Balog Györgyné kondorosi igen jómódú cigány-asszony egyik főfoglalkozása, fajtájához híven, a kuruzslás és család volt. A f. hó 3-án megtartott bírósági tárgyaláson egész sereg tanu vallott terhelőleg ellene, akiket mind ártalmatlan, gyógyszernek kiadott kotyvalékokkal próbált gyógyítani, persze nem a megállapított orvosi díjszabás szerint. A bíróság — tekintettel vagyoni helyzetére — jogerősen 250— pengő pénzbüntetésre ítélte.

— **A szarvasi bércsépők be- léptek a MÉP-be.** A Magyarországi Bércsépők és Géptulajdonosok Országos Szövetségének szarvasi fiókja február hó 7-én, szombaton igen népes választmányi gyűlést tartott az Iparoskörben. A választmányi ülésen Tóth György országos elnök és dr. Csicsely Mihály országos ügyész indítványára egyhangúlag elhatározták, hogy a helyi fiókszövetség vezetősége és tagjai külön-külön aláírt tagbelépési nyilatkozattal belépnek a Magyar Élet Pártjába s erről a párt helyi elnökséget, a járási főszolgabíró és a vármegye főispánját értesítik, egyidejűleg azonban kéri a MÉP elnökségét, hogy a fiókszövetség vezetőségének a pártvezetőségében megfelelő vezetőszerepet biztosítsanak, hogy a szövetség esetleges politikai vonatkozású ügyeiben megfelelő súllyal tudjanak illetékes helyen eljárni. A bércsépők, községünk emez egyik legerősebb gazdasági szervezetének, a Magyar Élet Pártjába való belépése önmagában hordja a dicséretét, a párt ténykedésének általános hatását, programjának népszerűségét, célkitűzéseinek helyességét, de a helyi gépész társadalom hazafias érzületének, józan politikai gondolkodását illetően is.

— **Nem érdemes ma már lopni.** Több lopási ügyet tárgyalt a szarvasi kir. járásbírósg f. hó 3-án: Kéthónapi fogházra ítélte többek között Bobai Mihály szarvasi lakost, aki már régi ismerőse a szarvasi bíróságnak apró-cseprő lopási ügyei miatt eddigelő ugyan csak pár napos büntetéseket kapott most, azonban figyelemmel büntetett előéletére, két hónapot mértek ki neki. Ezúttal vályogot lopott s most sem úszta száron meg a dolgot. Tyerjászki Györgyné szarvasi lakos háztartási alkalmazott munkaadójánál lisztet, tengerit, burgonyát, csirkét lopott. Beismerés és a megejtett nyomozás során bebizonyított bűnösségeért 1 havi fogházat kapott jogerősen.

— **Súlyos károkat okozott a hatalmas hófőmög.** Aggódással figyeltük az utolsó hetek hatalmas havazását, bár érzésünk inkább a tavaszi esetleges túlgyors áradástól tartott. A hó azonban már korábban is igen sok helyen nagyon súlyos károkat okozott. F. hó 10-én például a hatalmas hóteher alatt beszakadt az ortodox zsidóhitközség imaházának tetete s a lezuhanó hó, telőcserép, fa stb. az épületnek a falaiban is csaknem helyrehozhatatlan károkat okozott. Szerencsére az épületben nem tartózkodott senki s így csak az utcán éppen akkor arrahaladó egy tanonciú sérült meg könnyebben. Ugyanaznap történt, hogy az óriási mértékben felszaporodott hófőmög alatt lerogyott a Schwartz-féle pászka (macesz) gyár teteje s igen súlyos károkat okozott nemcsak az épületben, hanem a gyár berendezésében is. Szintén a nagymérvű havazás, valószínűleg azonban a hatalmas szél pusztította el dr. Ungár László fogorvos gazdasági épülete tetejét is. Szerencsére, emberéletben nem esett kár,

Megjelent a kisipari árszabályozó rendelet

A kisiparosok árkérdéseit a kereskedelmi és iparkamarák közbenjárására a közellátási miniszter újból szabályozta. A rendelet az eddig is érvényben volt mind a három árszabályozási rendszerrel foglalkozik és azoknak alkalmazásáról külön-külön a rendelet egyes részeiben intézkedik.

1. Az eddigi összegszerűen megállapított árral bíró cikkek-nél a 15 százalékos munkabérpótléket külön, a közellátási miniszter engedélyével lehet áthárítani. Az erre irányuló kérelmet, részletes költségelemzéssel alátámasztva, az ipartestületek az Ipartestületek Országos Központja útján terjeszthetik elő. Az ilyen kérelmek csak a rendelet megjelenésétől számított 15 napon belül nyújthatók be. Az egyes ipartestületek részéről, vagy egyes iparosok részéről közvetlenül benyújtott kérelmeket tárgyalás alá nem veszik.

A közellátási miniszter engedélyhez kötötte ezenkívül mindazon cikkek árának felemelését, amelyek más cikkek áralakulására döntő befolyással bírnak, vagy amelyek elsőrendű közszükséglet kielégítésére szolgálnak, vagy pedig amelyeknek árszabályozása a kiadott ren-

deletben foglalt módon végre nem hajtható.

2. Azokban a kisipari szakmákban, ahol a bruttó, vagy nettó haszonkulcs árszabályozása már érvényben van, a 15 százalékos munkabérpótlék, valamint anyagbeszerzésnél keletkező költségtöbbletek a rendelet értelmében minden külön engedély nélkül átháríthatók. A rendelet itt felsorolja az áthárítható költségtöbbleteket és munkabérpótléket, valamint azokat a költségelemeket, amelyek át nem háríthatók. A haszonkulcs alapján dolgozó szakmáknál az eladási ár alapja a beszerzési ár, melynek igazolásul a kisiparos tartozik az árubeszerzésről számlát, illetve jegyzéket kérni és azt az ellenőrzés céljaira megőrizni.

3. Az olyan ipari szakmáknál, melyeknél ezideig a rögzített árak voltak érvényben, vagy pedig ezeknek megfelelő és felárral növelt eladási árak kerültek felszámításra, a rendelet értelmében a jövőben minden iparos, büntetőjogi felelőssége mellett — a rendeletben lefektetett irányelvek alapján — maga állapítja meg eladási árait, melyeket minden külön engedély nélkül életbe léptethet.

A közellátási miniszter a kalkulációs irányelvek alapján szároló szakmák közül egyes szakmákat külön jegyzékbe foglalt és a jegyzékbe foglalt szakmák árait csak külön engedély alapján lehet felemelni, illetőleg ezekben a szakmákban az eladási árakat a kisiparos maga nem állapíthatja meg.

A kalkulációs irányelv alapján dolgozó szakmák eladási árjai a teljesítéstől, illetőleg a munka átvételétől számított 8 napon belül, fizetés mellett, készpénzáraknak értendők. Azon túl pedig 90 napig terjedő hitelezés esetén 3 százalékos számíthatnak fel, az ennél hosszabb hitelezésnél havonként 0.6 százalékos.

A kisiparosok az olyan helyeken, ahol a helyi viszonyok különbözősége, vagy az egyes szakmák, vagy iparosok különleges helyzete, kisebb foglalkoztatottsága, vagy egyéb okok indokoltá teszik a magasabb haszonkulcsok engedélyezését, a közellátási miniszter rendeletben felhatalmazta a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy az erre vonatkozó kérelmeket vizsgálják felül és a rendelet keretei között magasabb haszonszázalékos engedélyezzenek.

— **Rendület a mezőgazdasági munkaszerződések megkötésének biztosítására.** Háborús viszonyok között élünk, köteletségének teljesítését meg kell követelnünk tehát a nemzet minden egyes tagjától. Honvédeink sokszor igen nehéz helyzetben vitézül megállják a helyüket, önfeláldozóan teljesítik hazafias kötelességüket, az ő példájukat követnie kell azoknak is, akik ilyen rendkívüli áldozatok nélkül vehetnek részt a békés termelő munkában. Így elsősorban a mezőgazdasági munkásoknak, mert mezőgazdasági termelésünk folytonosságának fenntartása és fejlesztése ma a legfontosabb közérdek. Ezek a szempontok vezették a kormányt, amikor a honvédelemről szóló törvény alapján most rendeletet adott ki a mezőgazdasági munkaszerződések megkötésének biztosítása tárgyában. A kiadott rendelet szerint minden mezőgazdasági munkás, aki március 15-ig mezőgazdasági munkára le nem szerződött — elzárás büntetése terhével — köteles a helybeli gazdasági munkaközvetítő hivatalnál, vagyis az előjárásnál legkésőbb március 31-ig jelentkezni. A munkaközvetítő hivatal a munkaszerződésnek megfelelően munkaalalmat jelöl ki számára, s ha ezt alapos ok nélkül el nem fogadja, akkor a közigazgatási hatóság honvédelmi munkaköteleztként gazdasági munkák végzésére ki rendelheti. Súlyosabb esetekben elrendelhető az is, hogy a munkavállalástól vonakodót katonai munkatáborba utalják. Az ország ellenségeinek érdekét szolgálná, ha a termelő munka zavartalanságát nem biztosítanánk, a jelenlegi rendkívüli helyzetben tehát gondoskodni kellett megfelelő rend-

szabályokról. A hazafias mezőgazdasági munkásság becsületesen dolgozó tagjai nem azonosíthatják magukat azokkal, akik kötelességükről megfelelkeznenek. Ha akadtak ilyenek, most azok is bizonyára belátják, hogy a munka rendjéhez alkalmazkodniok kell, saját maguk és az ország érdekében.

— **Tűzvizsgálat.** A vármegeye alispánja az idén is elrendelte a tűzrendészeti szemlék megtartását. Különösen nagy súlyt fektet a tűzrendészeti hatóság a malmokra, raktárakra, telepekre és a közellátás szempontjából fontos üzemekre, ipartelepekre. A tűzjelzés gyorsabbá tétele érdekében az eddiginél is jobban szaporítják a tűzjelző körzetek számát. Elrendelte az alispán a tűzoltóságok létszámának oly mértékre való fölemelését, amely a légottalmi és tűzrendészeti követelményeknek a legteljesebb mértékben meg fog felelni. Felhívta az alispán az alsófokú hatóságokat arra, hogy a gondatlanságból keletkező tüzesetek csökkentése érdekében a megelőző tűzrendészeti óvó előírásoknak és kikötéseknek pontos betartását szorgalmazzák.

— **Felülfizetések.** A Szarvasi Kereskedő Alkalmazottak Egyesülete január 31-ki jelmez estélyén felülfizettek: Miklós József, Rákosi Ottó, Klein Mórné, Pettendi Lajos, Kovácsik Pál 5—5 P, Darida Pál 4 P, dr. Buda Sándor, dr. Kövály György 3'50—3'50 P, Holub Mihály, Simkó István, Walfisch László. Zsigmondi János 3—3 P, Palkovics Karolin, Gutyan Mihály, Sovány György, Michna Rezső, Sábel József 2—2 P. A felülfizetésekért, a jelmezeseik jutalmazására adakozó kereskedőknek a nyere-

mény tárgyaként, valamint a megjelent kedves közönségnek az egyesület támogatásáért ezúton is hálás köszönetét fejezi ki a Rendezőség. 663

— **Hirdetmény.** Értesíti a község előjárósága mindazokat, kik az 1942. évre általános kereseti, illetve jövedelem és vagyonadó bevallást kötelesek adni, bevallásukat a községi pénztárnál beszerezhető nyomtatványokon 8 napon belül annál is inkább nyujtsák be, mert ezen kötelezettség elmulasztása bírság kiszabását vonja maga után. Szarvason, 1942. évi február 12-én. Előjáróság.

— **Méhetetőcukor rendelés.** Ínséges méhcsaládok megmentésére a cukor igénylés összeírása megkezdődött. Családonként 7 kg. 1'10 pengős áron Borbély András elosztónál III. ker. 356 szám alatt február hó 22-ig. 666

— **Anyakönyvi hírek.** Születtek: dr. Lestyan János és Brózik Sarolta leánya Sarolta-Aranka, Molnár András és Prjevara Zsuzsanna leánya Erzsébet, Tóth Maconka Pál és Kozsuch Katalin fia Mihály, Ambrus János és Szakál Judit fia Imre, Gerhát Pál és Kis Judit fia György, Kolompár Pál és Rómer Katalin fia Pál, Hrnicsjar János és Alexa Mária leánya Zsuzsanna-Etelka, Milyan György és Klimaj Zsuzsanna leánya Erzsébet, Czeglédsky András és Liska Judit leánya Erzsébet, Lovas Antal és Mitlasovszki Margit fia Imre. — Házasságot kötöttek: Palyov Mihály Janurik Zsuzsanna-val. — Elhaltak: özv. Paulovics Jánosné Csijerni Zsuzsanna 57 éves, Nagrant Péterné Rák Anna 66 éves, Arnóczki Pál 31 éves, özv. Kis Samuel 72 éves.

APRÓHIRDETÉSEK

Eladó Csabacsüdön 19—20 kishold szántó föld tanyával. Érdeklődni lehet dr. Podany Pálnál, a Szarvasi Hitelszövetkezetben. 667

Kenderfonáshoz asszonyt keresek. Cím a kiadóhivatalban.

Jeszenszky - örökösök háza eladó. Érdeklődni II. ker. 203. szám alatt. 665

Örményzugban 6 hold szántó, Tóniszálláson 2 járás eladó. Az eladással dr. Csicsely ügyvéd van megbízva. 664

Egy fél paljeta szórhalmi legelő örökaron eladó. III. ker. 15. szám. 655

I. ker. 289. sz. ház betón mellett, eladó. 662

Állást keres fiatal leány kiszolgáló vagy más egyéb foglalkozásra, esetleg ellátással. Herbszt János gepkereskedő, Csorvás (Békés megye) 661

Húsz méter széles, huszonnégy méter hosszú birkaó eladó. Érdeklődni lehet a Futura irodában. 659

„Mátra“ segédmotóros kerékpárt megvételre keres Simkó Mihály, IV. 236. 658

III. ker. 157. számú ház eladó. Érdeklődni kedden és pénteken lehet. 657

I. ker. 234 számú ház azonnali beköltözésre eladó. 653

Eladó az V. külkerületben 2 éves kubikolt jóminőségű vízmentes 32 hold és a VIII. külkerületben 10 percre a kishold állomástól 20 hold elsőrendű föld tanyával. Érdeklődni lehet III. ker. 93 sz. alatt. 652

Egy drb tenyésztésre alkalmas fajkoca eladó III. ker. 40 szám alatt. 639

IV. ker. 66 számú ház eladó. 641

II. ker. 115 számú ház eladó. Érdeklődni lehet a Polgári Körben. 643

IV. ker. 84 számú ház eladó. 644

Eladó I. 391 számú ház Drong György féle kerttel. Érdeklődni lehet Kovácsik Gyula kereskedőnél I. 106. 628

9 kishold föld eladó. Érdeklődni II. 146. 622

Szabadkézből eladó Békésszentandrásán Dézsy Lajos Szent Imre u. 8-as sz. alatti három szoba, előszoba, fürdőszoba, pince és nagy melléképületes új háza. Érdeklődni ugyanott délutánonként és vasárnap. 623

Egy fiatal vemhes tehén eladó. Megtekinthető III. 8. 624

IV. ker. 545 számú ház eladó. 625

IV. ker. 361 számú ház azonnali beköltözésre eladó. Jelentkezni II. ker. 522 szám alatt Janurik Györgynél. 607

Nyomatott Müller Károly könyvnyomdájában, Szarvason